

CAZKEDİSİ

sayı 13

Dört yıldan bu yana, katırtırnaklarının gölgesine hatmiler, denizminareleri ve yaz kırlangıçları özgürce yuvalandı.

Komşumuz kangal, bir köpeğin asaletinin farkında olma ayrıcalığını kalbinde taşıyan bir mavi kaşlı çocuğun avucundan kana kana su içmeyi sürdürüyor, akan şiir sularının şelalesinde.

Dışındaki kötü kalpli öcülere inat, dört yıldan bu yana, akan şiir suyunun yüzü suyu hürmetine, şiir yüzlü çocukları emzirmeye devam ediyor **CazKedisi**.

İşte tam da bu yüzden, akan suyuna bahar gelmeye devam ediyor, şiir çocuklarının.

CazKedisi'nin ışıklı şiir sessizliği, kocaman amcaların kocaman gürültüsüne rağmen, çocuk adımlarını usulca atmayı sürdürüyor.

Sizin anlayacağınız, koro halinde büyürken **yaşasın çocuk kalbimiz** dizesi, koro halinde küçülüyor bölünürken amip yüzlü maskeleriniz.

Bizden uzak durduğunuz için biz size teşekkür ederiz...

desen: oğuz demir

- hüseyin peker
- dilek değerli
- salik bolat
- bülent güldal
- felek yılmaz
- m. mahzun doğan
- orhan kınacı
- onur kılıç
- çağın özbilgi
- ayşe özgür aydoğan
- m. mazhar alphan
- azime akbaş yazıcı
- oğuz demir
- sedat gülmez
- erkan karakiraz
- erkut tokman
- özgür balaban
- bircan çelik
- tataryan lokman
- koray feyiz
- necati eker
- esra sağlık
- olcay özmen
- mustafa demircioğlu
- şahin kurt
- ziya boz
- şerif tezgörenler
- nihat özdal
- baki yiğit
- vasko papo

cengiz beктаş

Şiirde biçimle yola çıkılmaz.
Öz, biçimini kendi alır gelir.
Üstü kapalı yollara sapmaz.

Bizim savaşımız, düşünceyi dile getirmek
özgürlüğü içindir.
Düşünceyi dile getirmenin kısa yoludur şiir.

Bir ülkede düşünceyi dile getirmekte yasaklar
varsa,
bu bütün insanlığın sorunudur.
Yazın geçmişimizde, "Düşünceyi Dile Getirme
Özgürlüğü" adına
yaşamını ortaya koyanlar az değildir.
Böylesi ozanlarımız hep olacaktır...

Şiir, ozanın gerçek yaşamıdır.

PEN Yazarlar Derneği'nin Dünya Şiir Günü
bağlamındaki PEN Şiir Ödülü bu yıl *Cengiz
Bektaş'a* sunuluyor.

PEN AÇIKLAMASI ŞÖYLE:

"24 Mart'ta Dünya Şiir Günü kutlamamızı 2018
PEN Şiir Ödülü'nü değerli mimar ve şair Cengiz
Bektaş'a sunuyoruz. Cengiz Bektaş'ı;
biçimlendirdiği yapılarla kattığı aydınlık gibi şiire
de güler yüzlü bir hava katan, şiirinde
Akdeniz'den Ege'ye Türkiye'yi ağırlayan, emek
yanlısı, insanlı yaklaşımıyla, Türkçe tutkusuyula
ve yazarların örgütlü yaşamasının önemi
mücadelesiyle vurgulayan örnek bir aydınımız
olarak kutluyoruz. Bu ödül daha nice şiirler
dileği ve saygımızla bir şükran ifadesidir."

Dünya Şiir Günü Bildirisi, 2018

ŞİİR

Şiir insanlığımızdır,
insanlığımızın özüdür.

Şiir dili yaratır,
dil şiiri yaratır.

Dil ile düşünce koşuttur,
koşut olmazlarsa ikisi de gelişemezler.

Bu koşutluk bağımsızlığımızdır,
özgürlüğümüzdür,
Bağımsızlığımızın ölçüsüdür. Kendimize karşı
bile...

Şiir düşünce özgürlüğüdür.

Düşünce engellenemez,
Onu kim yasaklayabilir? Benim kafamın içini...
Ancak kendim... "Oto sansür..."
Onun için "şiir doğrudan olmalıdır" diyor
Nazım.

Ninemden Yunus'la geldi şiir.
Ona da ninesinden besbelli...

Şiir kimi kez bir çılgıktır,
kalkışmadır,
Yasaları kendi içindedir...

Şiir her şeyden önce sevidir,
sevgidir.
İnsanı söyler ne söylerse...
Bütün insanlıkları içinde taşır şiir.
Kötüye kullanılamaz...

Şiir bütün sanatlarda olduğu gibi,
özdedir,
özümüzden gelir.

■
■
■
■
■
hüseyin peker

türk şiirinde o-ö harfinin arasındakiler

Türk şiirinin O ve Ö harfleri birbirlerine sıkı sıkıya bağlı, ardarda gelişirler. Oğuz Tümbaş 1946 doğumlu, Gaziantep doğumlu İzmir'de her zaman beyefendi kimliğiyle tanınan, gerek yazdıklarında, gerek yaşadığında çizgiyi aşmayan, aşırılıklara yer vermeyen, pozitif bir arkadaşımız. Güney kökenli olmasına karşın, kalbi Ege için çarpıyor, yöremizin adını duyurmak için oldukça aktif bir çaba gösteriyor: deneme, gazete yazıları, şiir, söyleşi, her alanda Tümbaş'ın hareketliliğini özenle izliyoruz:

"ama ne olur birden,
böyle kaptırmış giderken;
anlayamam.
karım ansızın şiirimin kapısını aralar,
öper huysuzluğumun gözlerini,
öfke bulutlarını dağıtır,
yolculuğumu erteler
kilidi şenlik içinde bavulumun" (Güvercin Avlusu'ndan)

1936 Alanya doğumlu, öyküleriyle, Sinematek yöneticiliği ve katkılarıyla, deneme yazarlığı ve şairliğiyle tanınıyor. Hukuk Fakültesinde okuyup, Paris'te felsefe eğitimi alan Onat Kutlar aydın kimliğiyle bilindiği kadar, 1995 te Taksim'de bir saldırı ile hayatını yitirmesiyle de belleklerde farklı bir iz bıraktı ayrıca:

"İstanbulum Anadolium sevdiğim toprak
Ne kadar yakınım sana
Ne kadar uzak" (Bir Şiir Üstüne Çeşitlemeler'den)

1940 Adapazarı doğumlu doktor ve şair Onur Şenli'yi yakın zamanda kaybettik. Yayınlanmış şiir kitabı olmayan, gazetecilik de yapmış

ozanımızın ünlü şiiri "Agora Meyhanesi" içersinden bir kesit:

"Ve, kaldırıp kadehimi
Bu rezilce yaşamların şerefine içiyorum:
Burası Agora Meyhanesi
Burda yaşar aşkların en madarası
Ve en şahanesi" (Agora Meyhanesi'nden)

1948 Ankara doğumlu Oruç Aruoba, psikoloji ve felsefe eğitimi aldıktan sonra, Y.Zelanda ve Almanya vb. ülkelerde öğretim üyeliği, yayın danışmanlığı yaptı. Haiku şiirini düşünce ile karıştırıp, kısa ve ilginç şiirlere ulaştı:

"Yeni bir sayfa
ancak bir eskisi dolunca
açılır." (Haiku'lar)

1952 doğumlu bankacı şair Oya Uysal, zamanla şiiri bırakmayan, ve geliştiren yapısıyla tanınıyor. 1997 de "Uçuruma Giden Nehir" le Ceyhan Atuf Kansu ödülünü alan Uysal'ın şiiri, kadın ile insan arasındaki ince çizgiden seslenen bir yapıyı geliştiriyor. Düşün payı yüksek bir şiir:

"Uçuruma düşen nehir.. Oysa şehir
aşağıdan seni çağırıyor" (Uçuruma Düşen Nehir'den)

1950 Gaziantep doğumlu Ozan Telli, devrimci, ilerici bir şair olarak tarlalarda ırgatlıktan sey-yar satıcılığa her türlü işi yaptı. Toplu Şiirlere vana çok şiir kitabı yayınladı, ödüller aldı:

"yaban ellerinde kalır ölümüz
halkların halaya durduğu yerde
kendi türkümüz söyler dilimiz" (Göçmen İşçiler'den)

1958 İstanbul doğumlu Orhan Alkaya, Hukuk, Basın Yayın yüksek okulunda öğrenim gördükten sonra tiyatro oyunculuğu yaptı. Şehir tiyatrolarında yönetmen olduktan sonra, yazdığı şiirlerle, kültür siyaset alanında da gösterdiği başarısıyla yaşlılarının arasında önemli bir yer aldı:

"Bize yapılanların hepsini gördüm, hepsini
kimliksiz bir ülkenin sahipsiz bekçileri" (Tuz Günleri'nden)

1955 doğumlu Oğuzhan Akay, Radyo, TV ve Gazetecilik yanında reklamcı olarak da tanındı. güncel konuşma edası içersinde ironik taşlamalar yazdı, şiir aralarında.

"Bütün kadınları sevmek çok güzel
Birkadını sevmek çok zor" (Olsa şiirinden)

1918-1989 yılları arasında yaşamış sinema oyuncusu, şair ve adına ödülleri konmuş Arıburnu, yaşamının 1980 sonrasını Berlin'de geçirdi. Konuşma diline yakın, Birinci Yeni çizgisinde espritüel deyişleriyle hatırlanıyor.

1914-1988 yıllarında Trabzon doğumlu Oktay Rıfat yaşadı ülkemizde. Birinci Yeni'den, İkinci Yeni'ye geniş bir yelpazede; romantizmden, gerçekçiliğe, hatta natüralizme varan doğasal eğilimlerle çeşitli şiir gelişmelerine imza attı. İnce, damıtılmış seslerle şiir örgüsünü kurdu. Derin lirizmi geniş etkiler ve beğeniler yarattı Türk şiirinde. Bugün başı çeken şairlerden biridir:

"Sen yalnızlığında ve korkunda,
Masallara kilitli, çağdışı;
Güğümlerin, bakraçların, yurtuk
Kilimlerin ürkek dünyasında," (Sen Yalnızlığında şiirinden)

Orhan Seyfi Orhon ve Erzurum doğumlu Oktay Taftalı, ile Oktay Tuncer de unutulmayanlar arasında.

1981 Mersin doğumlu Onur Sakarya, bir ucu toplumsal yakıştırmalara da değen çıplak, açık, gerçekçi ve pervasız yaratıcılığı sınırsız kullanan, özgür soluğuyla dikkat çekti. "Ay suyu gibi çekildin. Umarım vadilerimi tekrar doldurursun" **vb. dizeleri hep belleklerde; Sakarya'nın adını unutturmadı. Onur Akylı da öyle. Bir rüzgardan çok, fırtına gibi yüksek oktavlı bir sesle çağladı, yükseldi. Öykü de yazdı. Hep coşkun bir ırmağın çağlıtısıyla konuştu:** "bak koçum, eskiden resmiyet yoktu aşkla aramızda... .acida yenisin., yenilirsin üzülme" **vb. gürültülü seslere çalıştı. Onur Caymaz, bu gençlerin yarattığı Onur'ların ilki. Pırlıl pırlıl duyarlıkla, tertemiz bir dille işe başladı. Bir o kadar da renkleri içine sığdıran, görüntüsü zengin bir şiiri oynar kıldı ve kazandı. Roman, öykü yazdı. Sonsuz duyarlık diye anılabilecek, uçsuz**

bucaksız imgelem gücünü kullananlardan:

"nasıl da ulan! eriğin mevsimi geçiyor sen böyle gü-lünce
nasıl da ah, hep kopacaktır, dikilmesi gereken bir düğme'
(Eski bir Albümden)

Oğuz Özdem, 'tanıklık ediyor kelime içinde varlık' diyen, duru ve düşünceden ödün vermeyen deren bir sesle çalıştı. Şiirin dışına taşmadan ve taşkınlık yapmadan şiirini yükseltti. 1975 Bingöl doğumlu Edebiyat Fakültesi mezunu, edebiyat aşığı Okan Alay, yöresinin ve doğunun çeşitli kültürlerini araştırdı; şiirlerini ve duyarlılığını bir türlü oralardan kopartmadı. Farsça, Kürtçe çeviriler yaptı. Öğretim görevlisi olarak da görev alan çok yönlü bir edebiyat insanı. Şiirlerini kısa, öz sesler ve 'içinin sesi' ile, efsaneye yakın dille, kuruyor, gizemli bir sesleniş ve mitolojiye yakın seslenişle. Tarihin akışını da içine alan bir geniş ufukla kuruyor yazdıklarını:

'Ölesi mi sandınız bizi a/beyler
Şiirimiz o bizim en güür sesimiz!' (A/Bey'den)

1964 İstanbul doğumlu, Tıbbi görüntüleme mezunu Oğün Kaymak; Mersin'de yaşıyor ve o yöreyi yaşıyor. Gerek geniş alana yayılan şiirsel bakışıyla, gerek poetik deneme ve aldığı yazınsal görevlerle etki alanını her türlü genişliğe açık tutuyor. Şiirinde başkaldırdan, yenilenmeye, söz isyanına, eprimiş metallere her türlü yelpazeye uzanan bir genişlik egemen. Uçsuz bucaksız, bu yüzden keşif alanı zor, elde tutulmayan enerjik bir şiir:

"Bana küpe getirmiş, takarım sanmış, sevmiş kulaklarımı
Bozdurur akşam bira içeriz kedilerle" (Dönemeç'ten)

1981 Bursa doğumlu, ama doğu kökenli olan Ozan Çılgın, protest bir dünyanın, öncü temsilcilerinden. 2002 yılında 'Kötü Zamanlar Trajedyası' Arkadaş Z. Özger Jüri Özel Ödülü'nü alan Çılgın, kendine özgü şiirini bugüne değin ödün vermeden sürdürdü. Yüklü imgelerle, çekinmeden yazan biri. Sertleşmenin hesabı yok onda. !toplumum bir jilet gibi durdu aklımda' diyesi, onun parlak çıkışlarından sadece biri:

"annem elinde terlikleri

*sinirden ve sistemden uzakta
uzakta el örtüsünden, dantelden uzakta"*

İyi şair Orhan Göksele, devrimci soluk Onur Behramoğlu, Ozan Öztepe, Sombahar dergisinin, modern şiirin baş soluklarından Orhan Kahyaoğlu da unutulmayanlar arasında. Osman Çakmakçı da modern şiirin usta adlarından. Osman Serhat da gerek günlükleriyle gerek edebiyat ortamını uzaktan izlemesiyle bilinen isimler arasında. Dergilerde yazıları Dergilerde şiirleri kadar şiir üstüne yazıları ile de dikkati çeken Osman Bolulu geliyor hatırmıza, anıların bir köşesinde. Onur Çalı, Onur Koca, yörük şair, Torosların içinden Osman Namdar, Orhan Tüleylioğlu, Olcay Özmen aklımıza ilk gelen soluklar..

Zeki Ömer Defne, Ömer Faruk Toprak, Önder Kızılkaya, Ömer Aygün, Özgür Özmeral, Ömer Aygün, O harfinin kardeş kadar yakınında dolaşan Ö harfinden ilk aklımıza gelenleri.

1972 Edirne doğumlu öğretmen Özlem Tezcan Dertsiz, Bursa'dan sonra mesleği gereği İzmir'e yerleştikten, biraz da hemşehrimiz oldu sayılır. Babası Nedret Tezcan'dan gelme titiz ve Türkçe'yi düzgün soluklandırır yetkin bir şiiri var. 2000 Yaşar Nabi Nayır Ödülünden 2000 Ali Rıza Ertan Ödülüne ve çıkardığı 'Şimdi Gitsem Güz, Ateş Alfabetesi, Faili Mecnun' kitaplarına bakarak özenli bir şair olduğu söylenebilir:

*"fark etmek kendini çok zaman düş kırıklığı
kapındaki sığ deniz, mavilerinle kavgalı"*

1984 İstanbul-Kadıköy doğumlu Özgür Göreçki deneysel şiirin önemli adlarından.

"Ağaca, güneşe, yerlere yalınayak basmaya inanıyorum.

Saate inanmıyorum."

Değıştirimlerin, ironinin, özgün ve öncü şiirin ilginç örneklerinden saydığım Özgür Göreçki gibi Arkadaş Z. Özger'de dikkat çeken ozanlardan Avangard şair Ömer Şişman Heves dergisinin kurucularından, Ahmet Güntan'ın sevip saydığı ekipten. Deneysel ve yer yer somut şiire yakın duran özgün çalışmaların mucidi:

*"kalktım ev temizlemek planladım
dünya başka şeyler düşünmeyi düşündü" (Ne Kardar'dan)*

Ömer Şişman, aynı zamanda 160 km. yayınevi olarak öncü şiir kitapları basan bir yayınevinin kurucusu.

1936 Mersin doğumlu Özdemir İnce, şiirimizin yaşayan en eskilerinden. Kavafis'ten, Rimbaud'dan, Adonis'ten yaptığı

şiir çevirileri kadar özgün ve dikkate değer şiirleriyle tanınıyor. Şiiri inceleyen kuramsal yazıları içeren deneme kitapları da mevcut. 1990 da 'Güneş Saati' ile başlayan şiir yolculuğu, geçtiğimiz yayınladığı 'Opera Kahkahası'na kadar vardı:

*"Ben diyorum ki ona: Zaman uçurumunun dibinde
bir başka uçurum vardır. O da zamandır." (Opera Kahkahası'ndan)*

1976 İzmir doğumlu Ömür Özçetin, İzmir-Eşrefpaşa'nın yaşayan son temsilcilerinden. Hatta bu bağımsız ironiye çalışan şair, toplumsal hicivin Şair Eşref'e modern gözlük takan Çimentepe'ye, Kaynak mahallesine yokuş çıkartan ayrıksı kimliklerinden.

*"Ve orada beni
mavi bir leğene doğuruyor, muhtemelen
tuzlu suya da yatırıyorlar
Karnında öğüttüğü ekmeğe,
vazoda beklettiği delilik ona
hayat veriyor" (Çalkıtaşları Söyleni'nden)*

Bir dönem Kaşgar dergisi kurucuları arasında yer alan, TRT de Okudukça programının kurucu ve editörlerinden, şu anda Hürriyet Kitap'ta yayın şair, gazeteci Ömer Erdem, son dönemin ilgi çeken adlarından. Konya-Bozkırlı olduğu biliniyor, kitaplarında doğum yılı yazmasa da 40 lı yaşlarda olduğu sanılıyor. Çalışılmış, özenli bir şiiri var:

*"insan yılda birkaç gün birkaç saat
yalnız gözlerini değil kafasını bile
bir unutuş ambarına kapatmalı
insan insan kalmak için bunu yapmalı" (Hiçbir şey Yapmamak'tan)*

Gene Arkadaş Z. Özger ödüllü, Bingöl'de yaşa-

yan uzun boylu 'Zan' kitabının şairi, Ömer Berdibek'de şiirimizde diğer bir Ömer adının sahibi.. Onun da ilginç şiiriyle; temelli şiire dönmesini bir kaybolup bir ortaya çıkmasından daha çok bekliyoruz.

Dersim 1974 doğumlu, İkaros yayını sahiplerinden Özcan Erdoğan da bir kaybolup, bir ortaya çıkanlardan. 'Horozu Düşen Hayat' kitabı ilgi çekmişti. Dönmesini bekliyoruz yeniden.

Özkan Satılmış, 1986 yılında Ankara'da doğduğu halde, Samsunlu olduğu, şu anda da Rize'de Mavi Yeşil dergisinde şiir editörlüğü yaptığı biliniyor. Düzgün ve duru bir şiiri var. 2009 yılı Memet Fuat dahil bazı genç şiir ödülleri, ve dikkati çeken kitapları:

"Gurur duy perdelerinde,
Mağazalarda yeni bir saç satışa çıkmış
Geçen aydan kalma bir ağız hediye yanında
Sakin kaçırma, aman ha' (Sevda Eşiği'nden)

Özgün Enver Bulut da devrimci edebiyat çevrelerinin aydınlık adlarından, şiire çok bağlı olmasa da yazıyor, ve sevilen bir ozan, belki kimliğindeki yapıcı duruş da etken buna, 'Kırılma Vakti' gibi güzel bir kitabı var. Kendini saklayan, ama arada ortaya çıkararak ilgiyi üzerine toplayan bir şiir kimliği:

"mavi bir duvara yansıyor ektiğin gülün kokusu
ben paçamı yaptırmak için karşı terzideyim
terzi durmadan konuşuyor canıma batırırken iç-
neleri" (Kırılma Vakti'nden)

1944 Erzurum doğumlu, Eşrefpaşa'da büyüyen şair Özkan Mert, birçok devrimci hareketin içinde bulundu, 1971 de İsveç'e yerleşti. Sıcak, hayat dolu bir şiiri yürütenlerin arasında Refik Durbaş, Ataol Behramoğlu vb. şairlerin döneminde yazdı ve şiirini büyüttü. 2010 dan beri Gümüşlük-Bodrum'da yaşamakta.

"Ben zaten, okyanusların ortasında
bir salıncak gibi sallanan
adalara, martılara ve terzilere
hiç
inanmadım
Adalar ki, yıldızların geceleyin
en parlak geldiği uçurumlardır.
Yer değiştirirler bazen
kalbimizle!

Siz!

"Hiç yıldız olup baktınız mı dünyaya?" (Siz! Hiç Yıldız Olup'dan)

Manisa'da yaşayan 1979 doğumlu şair Özgür Zeybek, şu dönemde ikinci kitabını çıkarıyor. Ama 'Ne Meşhur Silahtı Aşk' adlı ilk kitabı da unutulmadı:

"yüreğim senden bir yürek doğurdu bugün"

1979 Adana doğumlu Ali Özgür Özkarıcı, Heves dergisi, Duvar dergisi ve 160 km. Ebedi Şeyler Yayınevi kurucularından. Ve deneysel şiirde, Öncü (Avangard) akımda başı çeken adlardan. İronik, toplumsal konulara da yakın duran, yepyeni bir sesle yazan bir güney sıcaklığı. Yazdığı denemelerle de geleceğe kalacak ilk adlardan biri.

"Tarihin bir yerlerinde hep bir at olur
Oldukça ıslaktır oldukça araçsals
Çünkü hep bir kahramanla çektilirmişdir
Çektirilen azaptır bu yazık at!" (Asya ve Teneffüs'ten)

Şu anda deneysel şiire terfi eden Özgür Balaban 1974 doğumlu ve yıllardır aramızda. Şiirin ucunu yakalamış ve inanmış bir kere. türlü yollar deneyerek, her yeniliğin arasında yer almayı beceriyor:

"Saatbaşı güvercin
Kentin son tüyoları
Martılarsa memleket
Pazar süsü deşilken.." (Yenilgi Çiçekleri'nden)

İzmir'de son günlerini yaşayan Özcan Yalım, Osman Olmuş unutulur mu hiç! Damar derginin yaratıcısı, Artvin kökenli Özgen Seçkin de öyle. Gerçi şimdi emekliliğin tadını Urla'da çıkarıyor ama devrimci soluğu hiç unutulmadı:

"Hala sıcak bir çay gibiyse bakışın
çğlığın örüyorsa güneşi tel tel
ütopyan bir gemiyle açılmışsa engine
hala mağdur ve mazlumsa koynundakiler
tutukluyoruz seni bu saat, dediler.
suçun yardım ve yataklıktandır kalbim.." (Ülkem Çürüyen Dilim'den)

zaman uyuyunca

dilek değerli

Paramparça organlar kadar ürkütücüydü
gecede kırların kadınısı çakal çığlıkları
damarlarımda gezinen tırtıl bile dondu
karanlığı delen ışık okları ve bulutların ağdıyla
esinti rüzgara, rüzgar fırtınaya sürüklendi
devrilen ağaçların ardından ağlıyordu
deliklerinden çıkan köstebekle ağaçkakan
bahçenin katil ressamı kadar kimse
yormuyordu zamanı
ne roketler ne de yolcular.

Döndürdüm yolundan zamanı
dinlensin diye bir kahve içimi
mask müzesinde gezinmeyi sevdiğini söyledi
tersyüz edilmiş bir paltonun cebinde dinlenirmiş ölüm
magmaya gömermiş yalnızlıktan ölenleri
sonra uyudu saçlarıma dolanıp
cezalandırmayın diye sayıklıyordu.

Yırtılmış bir fotoğrafı birleşirken gördümdü
denizi anasının şeffaf gömleğine girmiş ağlarken
ama hiç görmemiştim zamanı uyurken.

Kulakları inleyen bateristle parmakları yorgun ressam
onun kollarını arıyorlardı boşuna
vurmuştu kendini zaman uykuyla
tavandan sayılar düşüp eridiler
duvarda soyut bir güz manzarası
havada dizeleri karışmış çırılçıplak bir şiir uçuşu
oda oyuldu ortasından
magmaya inmiş midir zaman
hiç kaldırmıyorum kuyunun taşını.

şiiir her zaman

Sanılıyor ki edebiyat tarihinde yeri olan şairler, adlarını bildiğimiz, günümüze kalmış şairler, yalnızca onlar şiiir yazdılar. Mesela 1930-1940'lı yıllarda yalnızca Yahya Kemal, Nazım Hikmet, Ahmet Muhip Dranas, Cahit Sıtkı Tarancı, Orhan Veli; 1950'li yıllarda İlhan Berk, Ahmed Arif, Melih Cevdet, Behçet Necatigil, Turgut Uyar vb. Bu referanslarla yola çıkanlar, günümüzde artık böyle "has" şiiirler yazılmadığını, şiiirin toplumdaki uzaklaştığını, şiiirin soyluluğunu kaybettiğini falan öne sürüyorlar. Yahu kardeşim, bu sözü edilen şairlerin döneminde de, aynen bugün olduğu gibi çok sayıda insan şiiir yazmaya çalışıyordu. Hatta o dönemlerde iş öyle saçma düzeylere gelmişti ki, belki bugün yakınılan durumdan daha da beterd. Mesela Orhan Veli'ler döneminde (1940'lar), önüne gelen bir mani yazıyor ve şiiir olduğunu öne sürüyordu. 1950'li yıllarda, "İkinci Yeni" dediğimiz şiiir anlayışının egemen olduğu yıllarda, sözcükleri torbaya doldurup, tombala çeker gibi çekip yan yana yazarak şiiir yazdığını iddia edenler bile vardı. 1980'li yıllarda, bizzat tanık olduğum şiiir ortamında, "halk, işçi, emek, sınıf vb" sözcüklerini bolca kullandıkları sloganları yazarak şiiir yaptığını öne sürenler vardı. Bu metinler o günlerin dergilerinde de yer buluyordu. Ve bu insanlar tahmin edilenden çok fazlaydı ama işin doğrusunu yapanlar şiiir yazdılar ve günümüze kadar kalarak bugün kendilerinden "has şiiir" olarak söz etmemize neden oldular. Şiiir yazmak, şiiir oluşturmak, kendi estetik kişiliğini kurmak öyle beş-on yılla olmaz. Sözü edilen referans şiiirler onlarca yıllık emekle ve yüzlerce şiiir yazmaya çalışan insan arasından süzülüp geldiler. Kim ne derse desin, son otuz yılda şiiirimiz daha da

gelişti. Biriken nitelikli şiiir mirası sayesinde, şiiir ortamının niceliksel fazlalığına oranla, niteliksel artışın hakkını teslim etmek gerekir. İnsan çok yakınında olan bir şeyi görmez. Bazı yetenekli arkadaşların edebiyatla uğraşmak yerine edebiyatçılarla, şiiirle uğraşmak yerine şiiirlerle uğraşmaktan vazgeçmeleri gerekir. Günümüzde kitap ve dergi yayımlama olanağının kolaylaşması, kendi şiiirini oluşturmak için verilmesi gereken estetik mücadeleden vazgeçilmesine neden olabiliyor. Şiiirini bir eleştiri ortamına sokmadan oluşturamazsın. Ak koyun ile kara koyunun en çabuk belli olduğu ortam, şiiir ortamıdır. Kimse kimseyi kandıramaz. Ama insan en kolay kendini kandırır. Parayla saadet olmadığı gibi, şiiir de olunmaz. Şiiir internet ortamında diyalogum olan iki-üç bin kişinin tümü aşağı yukarı şiiirle ilgili insanlar. Ama çoğu, "ben yaptım, oldu" anlayışıyla şiiir yayımlıyor, kendi çalıp kendi oynuyor. Hani bir söz vardır: "Öyle yoğun yaşamalısın ki, şiiir yazmaya zamanın olmamalı." Şiiir yalnızlık işidir, grup halinde şiiir yazılmaz. Şiiir bir toplumsallaşma (sosyalleşme) yolu değildir, bireyleşme yoludur. Ülke ve dünya sorunlarını doğru biçimde sosyo-politik analiz yapabilmeyi, dünya projesi (buna ütopya diyenler de var) olmayı, sanat ve estetik üzerine düşünce üretmeyi gerektirir.

desen: azime akbaş yazıcı

küpe çiçeği

bülent güldal

Güneşin dağ ile öpüştüğü
tan vaktine yetişeceğim
diye çıkmıştım yola

Uykunun kuşları irkildi birden
deltalara böldü güzergâhımı
gökten kopup gelen yağmur

Yorgun kuşlar bahçesinde
su veriyordum ki çölüme
çitleri aşır da geldi o ateşin çiçeği

Semaya dalan gözleri
bir karlı dağ masalıydı

İflah olmaz bir ömrün içinden
geçip de geleni anlatamadım

Ateşler saldı ırmağıma
canımın mağmasındaki deprem

Bakışından yol buldukça
bahar sökün edecek

Küpe çiçeği neyin olur, dedim
yıldızlar kaydı bakışlarından
gözlerinden süzölen yaşı gösterdi

Düşkapanı'na...

Posta Kutusu'na da bakmıştım. Önder gazetelerinin arasında Ahmet Günbaş'ın şiir kitabı vardı:

"Yırtık Yol"...

(19.25)

15 Ocak 2017, Pazar, Ankara

Bambu Kültür Merkezi'nde, "Seni Düşünmek" başlıklı etkinliğimiz vardı. Sema Sanal'ın Nâzım Hikmet temalı resimlerinden oluşan dia gösterisini izleyecek, sonra onunla söyleyecektik. Saat 16.00'da.

Sema Sanal'ın resimlerini Galeri Sanat Yapım'da izlemiş, etkilenmiştim. Dahası bir köşe yazısı da yazmıştım... "Bu yılki Nâzım etkinliklerinde farklı ne yapabiliriz?" diye düşünürken o sergi gelmişti usuma. O resimlerin dialarını göstersek, sonra da ressamıyla söyleşsek... Onun Nâzım sevgisini, şiirlerden esinlenişini, resimlerin yapım sürecini konuşsak, ne güzel olurdu? Bu düşüncemi Mahmut'a (Ölmez) ilettiğimde, onun da hoşuna gitti. Bunun üzerine Sema Hanım'a, Facebook sayfası üzerinden, msn'den ileti yolladım. Telefonumu da yazarak. Aradı, konuştuk. O da severek, sevinerek kabul etti. Daha doğrusu, böyle etkinliklerde konuşmacı olmamış, ama nasılsa ben konuşacağım, soruları ben soracağım diyerek kendini rahat duyumasını söyledim. Hazırladık kendimizce. Dialar hazır. Ben de bir dizi soru hazırladım. Bir de, Nâzım'ın şiirlerinden bölümler seçtim, aralarda okumak için... Konuya denk düşürek... Ve bazı anılar ve anekdotlar...

Ne kadar azdık. Gönül (Süalp) geldi. Bir de broşürden görüp gelen bir emekli edebiyat öğretmeni. Neydi adı, Erdem mi? Sormuştum ama unuttum. Doğal olarak bir de Mahmut (Ölmez).

Mahmut dün akşam telefon etmiş ve "İptal mi etsek?" diye sormuştu, özellikle havanın

soğuk olacağını, insanların gelmeyebileceğini düşünerek... Bense, iptal için geç olduğunu söyleyip, "Birkaç kişi bile olsa, önceden not almış veya broşürden görüp gelmiş birileri olursa, kapıdan dönmemeliler, ayıp olur!" demiştim. Bir kişi için düşünmüşüm bunu.

Kendi aramızda söyleştik. Tam bir söyleşi havasına giremedik doğal olarak...

Hava soğuktu. Kar da serpiştiriyordu. Hemen eve döndüm sonra...

Dün (Cumartesi) akşamsa, Filiz'le (Bedük) Emekli Öğretmenler Derneği Lokali'nde oturmuş, rakı içmiştik. Baş Garson 67 yaşında. Demirbahçeli. Doğma büyüme Ankaralı. Cebeci taraflarını iyi biliyor. Coşkun. Ruhi Su Sokağı'nı sordum ona da... "Yok, bilmiyorum", dedi.

(22.15)

16 Ocak 2017, Pazartesi Ankara

Berkan Pala... Hallaçlarlı (Bu komşu köyümüzün adını "Halaşlar" diye söyler köylülerim). Ne güzel yazılar paylaşıyormuş, "Bir Mekan Bir İnsan" başlıklı grupta...

Güzel derken, o bir edebiyatçı değil, bir yazar özeniyle yazmıyor yazılarını, yazım yanlışlarıyla dolu da, anıları güzel... Belleği, anımsaması ve onları doğallığıyla anlatması...

"Forvet Hoca" başlıklı yazısını okudum. "1980 li yılların sonları ile 90 lı yılların başları, O zamanlar 15-16 yaşlarında bıyıkları yeni yeni terlemeye başlamış bir gencim." diye başlamış yazısına. Sonra şöyle sürdürmüştü:

"Çoban pınarındaki bir araziyi sağ olsun o zamanki muhtarımız ve işbiricisi abilerimizin sayesinde, bir graydere düzeltti miştik. İlk bahar ayları ve sonbahar ayları köyün gençleri toplanır kah bir traktör üstünde, kah bir kamyonla oraya futbol oynamaya giderdik. Köyde o zamanlar o kadar çok genç var ki takımlar kurulduktan sonra bile, en az 10 tane genç dışarda kalıyor. Ya yarımşar saat, yada 10 atan kazanır şeklinde maçlar yapıyoruz. En iyi futbol oyna-

yan iki kişi kendilerine takım yapıyor. Kah Ali Tütüncü ile Ünal Ceran takımları seçiyor, kah Mehmet Söylemezle, Erdogan Yavuz abiler takım kuruyor. Ben anamın deyişi ile aşşığıdan bir rüzgar esse uçup gidecek kilodayım. Ama her seferinde takım kurulurken muhakkak seçiliyorum. Kaybeden takım kazanana kahvede gazoz ısımarlıyor. Ramazan veya Kurban bayramlarında civar köylerle maç yapıyoruz. Düzlüce ile başa baş mücadele ediyoruz ama hep bir farkla kaybediyoruz. Büyük Oturak kasabası ile oynadığımız maçlarda şansızlık peşimizi bırakmıyoruz."

Bir gün, Büyük Oturak'ta yine yenilgiyle sonuçlanmış bir maçtan dönerlerken "büyük abiler" karar alıyor. Bayramın üçüncü günü Alaba Köyü ile maç yapacaklar. "Büyük abiler" Alaba Köyü'nün gençleriyle haberleşip maç ayarlamaya çalışırken köydeki Hocafendi giriyor devreye. Gençler dinlemiyor ama onu...

Anıyı yaşayanın kalemine döneyim yine:
"Bizim köyde de o zamanlar bir hoca var olduk olmadık fetvalar veriyor. Neymiş top gavur icadı imiş, cuma günü veya cenaze günü topa vuran haşa peygamber kafasına tepermiş gibi tutarsız fetvalar işte. Neyse efendim biz Alaba köyüne vardık. Alaba kahvesinin önünde durduk. Alabalı gençleri bekledik. Onlarda hazırlandı, Alabanın dışında tümsek bir harman yerine vardık. Takımlar hazırlandı. Biz gene aynı kadroyuz. Hadi başlayalım diyoruz. Alabalı gençler yok olmaz Hoca gelecek ikinci namazı kıldırıyor onu bekleyecek diyorlar. Bizde kendi kendimize acaba hoca okuyup üfleyecek öylemi yeneceklerki bizi diye kendi aramızda Halaçlarlı gençler şakalaşıyoruz. Bir süre sonra hoca geldi. Alabalı gençlerden biri elinde tuttuğu çantayı Hocaya uzattı. Sakallı baya senin benim bildiğim imam yahu. Başladı soyunmaya, şort giydi, formayı giydi, çorapları giydi kramponları bağladı, yavaş yavaş orta sahaya geldi. Hadi artık başlayabiliriz dediler. Meğerse Alabanın forveti İmam imiş. İmam topmu oynamış len günah değildi. Oynarmış oynarmış hemde

bize üç gol atarmış. Maçın son on dakikasında bir kavga çıktı, birbirimize girdik. Baya sizin bildiğiniz dövüştük yaw. Bir şekilde ayrıldık. Biz toplandık köye gideceiz. İmam geldi, 'son 10 dakikayı da oynayalım Allah yarım hiç bir işi sevmez' dedi. Hocam sen ne diyon ya allah en baştan top oynayanı sevmez, en azından bizim köyün imamı öyle diyor. Neyse oynadık son on dakikayı yenilip köye geldik."

Bu güzel insan, yıllar öncesinden anımsadıklarını böyle yazıya döktükten sonra bir sonuç bölümü de yazmış elbette... Ne mi yazmış?

"O gün bir şeyin varkına vardım. Medeniyetin başkenti İzmir ise ona en yakın İl olan Uşak medeniyetin ilçesi. Uşağa Alaba köyüde bizden daha yakın olduğundan demekki Medeniyetin köyü, bizde o zamanlar Bağnaz ve gericili ile bilinen Afyon ve Kütahya ya yakın olduğumuzdan. Ne tam medeni nede tam yobaz. Yani ne tam Kaba Taş devrinde nede tam Yontma Taş devrindeyiz. Adamlar Cilalı taş devrini geçmiş acaba Bakır devrine mi girsek yoksa Direk Tunç devrimine mi atlasak diye düşünüyör.

Demekki neymiş efendim din Allahla İnsan arasındaki bağmış, Ve bazı Hocalar harman yerinde Forvet, Camide İmamlık yaparmış."

(19.35)

Okura Not:

- 1. Halaçlar, Düzlüce ve Alaba, Uşak'ın Banaz İlçesi'ne bağlı, birbirine komşu köyler.*
- 2. Berkan Pala'nın yazısından alıntılar, özellikle aynı koydum. Onun anlatımında dilbilgisine göre düzeltme yaparsam yazdıklarının tadı kaçır çünkü... (Mahzun)*

renğin gidişi felek yılmaz

Gibi titrek
Savrulmuş arzularına
Yalnızlığına dayanamayarak gün gibi
Ağzının kenarlarını nilüfer sıfatına diyorum
Yolumuz yok seninle
Göğsünde bir tepsiyle
Ölülerine vişneçürüğü sunan bellekte

[Pencereden damlayan film sahnesi nefes kesici]
Sirk arabalarında suyun müjdesi kaynatılıyor
Rengin gidişi giyinip durmakta
Bilinmeyen parantezlere köpüren denize diyorum
Oysa yaz olmalıydı kavruk sabahların bu günahında

Konsollardan düşünmeyen terler damlıyor
Arka odalar dolusu ilk baharlar
Birdenbire yekpare mevsim sonu sertliğinde

Zamanın mürekkebine gölgesini yağın
Her varsa kuru bir dal gibi boynumda
Henüz bağışlanmamış
Duvarların beyaz giyinenine inandım
[Ben çalınan bir fotoğraf karesiyim]
Korkuyorum, dokunmanın sisinde ıslanan tuvalerden

Gibi toza serilmekte rengin gidişi
Sarkan iki gölgenin eşit olmayan çeperinde

[Anılar, bize pusu kuran sevgi dolu tanrılarımız
Evrene heyecanın kuyusundan sesleniyorlar
Yaşam belleğini henüz yıkadı
Rengin gidişine çatlak bir bilinçaltı
Ruhuna kristal belki ve sonraları giydirecek.]

Önceki kalabalık rüzgar ve su gibi bu yalnızlık
Etimin kokusu yayılıyor erik dolu suya
Çekip gitmek istiyor sırtlanlar kayıktan kayığa
Uzattıyor kendini geceye derin dip
Işıklar taksim ediyor kendini büfe damlalara
Yolculuk heyecanı, lahmacun kokusu
Uzun soğan tarlası uzadıya

Tayfurumsu ve ağlamazken ahenkli
Bıyıklı merdiven keskin bakışlı
Aldanıyor kim içeriye girse
Hangi hamalın bu dolu patates bavullar
Hiçbir hamalı yolculukta görmemek

Kalemim çıktı çıkacak kısık ormanımdan uykulu
Davranıyorum ve düşüyor sulu göz bir şelale bu
Esnada ezberliyor kendi elini muavin
Halka mamasından bahsediyor babacığı

Geliyorum
Al beni de diyor yaşamış bunluğum
Kristale çalıyor avizenin sirenleri
Koca battaniye sular altında kalmış
Bunu söyleyen göze orantısız birkaç güve
Pencere
Kolunu karşılıyor yalnız camlar geveze
Geliyoruz işte, gülümse
Doğurgan gökyüzü tuhaf, beyaz kokulu

sen yüzme bilmeyen deniz kızlarının diyarından geliyorsun
bağırma çekiç gibi vuran dalgalara karşı
yoksul ibadetlerin aşınan alnımdaki izlerine aldırış etmeyen
çanlar gibi çalışıyorsun

koynuma ne zaman bir şiir sokulsa
dut yokuşunda bülbüllerle rakstayım
uzun uzun atıyorum adımlarımı
yok! öyle ceplerime kanatlar diktiğim
bir şehre küsüp de ayaklarıma bağ ettiğim taşlar yok!

yangınlara göğüs germiş bir saat kulesi gibiyim
akrep ve yelkovan soluksuz döndükçe
tersine akıyor zaman
bende yangınların isleri, boş bakışlar
ve terk edilmiş bir evin yalnızlığı çoğalıyor

seli gördüm, insan selinin ortasında
ağaçlar gibi kökü toprakta olan tarihin sararışıyla
gözlerini döken ruhumdan
soyutladım kendimi

bu öylesine kör bir pusula ki
kendi icatlarım ya da sınırları bitişik düşünceler gibi aynalarda
sefaletin kol gezdiği bir hayalet deniz

göğüm cisimleşen alaylarıyla turnalara kafa tutuyor
bir yerdeyim, bir gökte asılı

yalnızlığını vaftiz eden papazdan farkım yok
sakallarım şarap kokuyor, dilimde tuz tadı
geldim, gördüm, yenildim

öyle güzel yenildim ki!
alnımı şiirden kaldırmıyorum

ayşe özgür aydoğan

özgür sinema 10

üç billboard ebbing çıkışı, missouri

Bozuk adalet yeter artık!

Acemi ellerle yağurulan, iyi pişirilmemiş
adalet yeter!

Yeter katıksız, kara kabuklu adalet!

Dura dura bayatlayan adalet yeter!

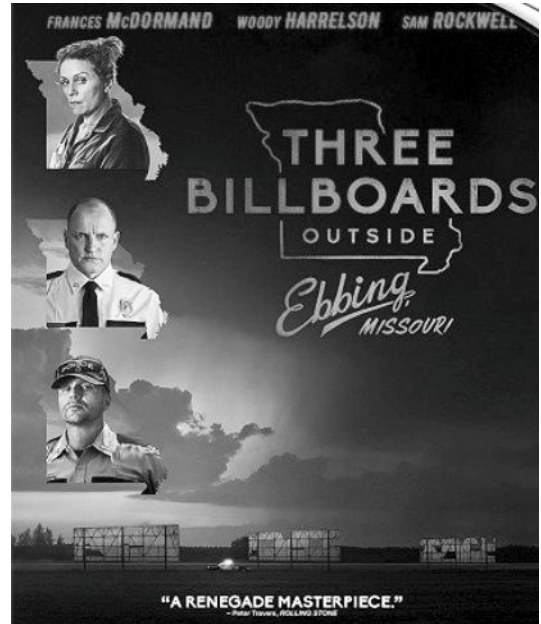
Bertolt Brecht

Martin McDonagh'ın senaryosunu yazdığı ve yönettiği filmde vahşice katledilen kızının katilini arayan bir anneyi ve onun etrafında gelişen olayları izliyoruz. Anne Mildred, (Frances McDormand) aylar geçmesine rağmen katili bulamayan polis departmanına cephe alır ve kasabanın çıkışında uzun zamandır kullanılmayan üç büyük reklam panosunu kiralar. Panolara şerifin de ismini vererek yetkilileri suçlayan dikkat çekici cümleler yazar. Bunun üzerine polis departmanı panikler ve harekete geçer. Şerif (Woody Harelson) Mildred ile diyaloga girer aslında yardımcı olmak istemektedir. Yalnızca adalet aramasına rağmen bir karşılık bulamayan acılı anne, haklı olarak oldukça öfkeli. Bu arada kasaba halkının duyarsızlığı da Mildred'ı çıldırtmaktadır. Kasabada yaşayan bir dışçinin bu panolarda ki yazılardan rahatsız olduğunu söylemesi üzerine dışçıye kısa bir ziyarette bulunmak üzere gider. Bu ziya-

ret, hiç istemediği halde adamı yaralama-
sıyla sonuçlanır.

İrkçi, homofobik şerif yardımcısı (Sam Rockwell) ile Mildred arasında oldukça ger-
gin diyaloglar yaşanır. Eski kocası tarafın-
dan itilip kakılan ve kasaba halkı arasında
da artık deli bir kadın gözüyle bakılan Mild-
red, işi bir gece karakolu yakmaya kadar gö-
türür. Şerif yardımcısı da bu arada karakol-
dadır ve yanarak ağır şekilde yaralanır.

Şerif yardımcısının (Sam Rockwell) başarılı
performansı gözden kaçmıyor. Nitekim ge-
çenlerde 90. sı yapılan Akademi ödülleri-
nde en iyi yardımcı erkek oyuncu ödülüne la-
yık görüldü. Mildred rolünde izlediğimiz
oyuncu Frances McDormand, muhteşem
bir oyuncu. 1957 doğumlu oyuncu 1996 yı-
lında Coen Kardeşler'in " Fargo " filmiyle ilk
Oscar ödülünü almıştı. Bu son filmdeki
performansıya da son Akademi ödülleri-
nde ikinci kez, en iyi kadın oyuncu ödülüne la-
yık görüldü. Ayrıca altın küre ödülleri-

de yine bu rolüyle en iyi kadın oyuncu ödülünü aldı. Kendisini yürekten kutluyorum. Frances McDormand'ın oyunculuğunda en ufak zorlama yok, inanılmaz doğal bir performans sergiliyor. Filmin yönetmeni Martin McDonagh'ın Frances McDormand'ı seçmesine de şaşmamalı. Çünkü yönetmenin daha önceki filmlerinde de karakterleri genelde sakin, içimizden biri gibi ve doğaldı. Senaryoyu da kendisi yazdığı için sanıyorum bu film için en doğru oyuncuları bulmuş. Aynı zamanda ters köşe yaparak izleyiciyi şaşırtmayı da seven bir yönetmen. Film, izleyicinin beklentileri doğrultusunda ilerlemiyor. Şerif ağır kanser hastası ve ölmeden önce hem yardımcısına, hem de kızının katili bulunamamış olan Mildred' a birer mektup bırakıyor. Yangında ağır yaralanan şerif yardımcısı yaşadıklarının ve şeriften aldığı mektubun etkisiyle resmen bir aydınlanma yaşıyor. İlk iş, Mildred ile arasını düzelterip adaleti sağlamak için onunla birlikte hareket etmeye başlıyor. Genellikle izleyiciyi şaşırtarak ilerleyen filmin sonu da izleyicinin beklediği gibi bitmiyor.

Filmin konusu tam da şu anda dünyada ve ülkemizde yaşanan taciz ve tecavüz olaylarına ders niteliğinde bir bakış açısı getiriyor. Son zamanlarda taciz skandallarıyla sarsılan Hollywood' da oyuncular hem Altın Küre, hem de son Oscar ödül töreninde tepkilerini ortaya koydular. Ülkemizde ise son 10 yılda % 700 oranında artan cinsel istismar olayları, "Özgecan" gibi vahşice katledilen tecavüz ve kadın cinayeti haberleri toplumda adalet duygusunun zedelenmesine yol açtı. Ülkemizdeki sinemacıların da konuyla ilgili ciddi bir tavır koymasını bekleyenlerden olduğumu söylemeliyim.

Oyuncularıyla, senaryosuyla, farklı kurgusuyla hem akademi ödüllerine damga vuran hem de izleyiciyi sıkmadan kendini izleten bir film.

Yönetmen : Martin McDonagh

Oyuncular: Frances McDormand, Sam Rockwell, Woody Harrelson

Tür : Dram

Ülke: İngiltere, ABD

birdenbire

m. mazhar alphan

her şey birdenbire olacakmış gibi
göz göze gelmemiz, içimdeki fırtına
birdenbire dönecekmiş gibi hava
birdenbire anımsattı sencileyin
kaybolmuşluğumun içindeki derinlik
yağız atlar kişneyecekmiş gibi akşamlarda
gök gürültüsünde nal izleri ufkun
dört yanım Anadolu Hitit Güneşi
her şey birdenbire olacakmış gibi
tetiğe dokunuşu kimliğimin, sana
sözcüklerdeki tutukluluk halin
birdenbire dağılacakmış gibi sis
sen geçecekmişsin gibi arasından
okunmamış mektuplarımı açacak
paslı bir bıçak şimdi

şiiire dair

orhan kınacı

Bir şiiiri bir kuşun ağzından ya da
Gölgeni bir kuş yaparak yazabilirsin
Yahut yolunu bulmuş bir rüzgârı
Bir ıslık yazacağına
Bir ıslıkla yazabilirsin
Nitekim bunların hepsi
Nasıl büyüdüğü ile ilgili ellerinin.

kulağımda sesler var

sedat gülmez

ilk ses

oturdum
bütün başlangıçları saydım
çocuğum ben senin baban değilim!
anneni hiç sevmedim
sevişmedim gece yarları
ldrmedim kimseyi açken

son ses

gemiye ben patlattım komiserim!
ilk balık ellerimde öldü
ilk yaşı ben döktüm
bir kadın cankurtaran yeleğine sarılıydı
az yaşadı o da öldü

son sestem bir sonraki ses

ben lmedim hakim bey!
ldrldm her terk edilişimde:
bir kere düşünce bir kere düşmüş oldum
iki kere düşünce yaram kanadı
sonra mı hakim bey?
sonra:
unuttuğum yerlerime düşkün bütün bıçaklar
Üst üste kin ortaklığı kurdu
lmedim
ldrldm
defalarca!..

uğultu

vuv vuv!..

erkan karakiraz

poetik karşılaşmalar

Erkan Karakiraz, Erkut Tokman'a Karşı!

Erkan Karakiraz: *Senin bir 'gezgin' olduğun kabulünden hareketle, gittiğin her yere, yazdığın her metne, dilleri, şehirleri birbirine bağlayan bir 'köprü üstü aşığı' personasıyla yaklaştığını düşünüyorum. Bu 'arafta' olma halinin, çok kültürlülüğünün son şiir kitabın 'Şehirlerle Yanar Dünya'ya katkısı ne oldu?*

Erkut Tokman: Evet, bir gezginliğim olduğu doğru. Bu kadere beni iten gerek iş, gerek eğitim gerekse gezmek amacıyla gittiğim ülkelerin dilleri, kültürleri ve edebiyatlarına doğal bir ilgi duyma ve öğrenme isteğinden kaynaklanıyor. Aslında her şairin bir köprü görevi olduğunu düşünüyorum iki kıyı arasında. Şairlerin kıyıları çoktur. Benim kıyılarımda yabancı ülkeler, şehirler, kültürler, diller oldu hep. Onları birleştirmek istedim çünkü bu çok kültürlülük bize bir dünya mirasıdır. Bundan hepimiz az ya da çok payımızı alıyoruz. Özellikle bu hızlı iletişim ve internet çağında. Çocukluğum da böyle çok kültürlü çok dilli bir şehir olan İstanbul'un müstesna semtlerinden biri olan Adalar'da geçti. Ada sokaklarında Rum, Yahudi ve Ermeni çocuklarıyla iç içe büyüdüm diyebilirim. Evet, her zaman ulusal değerlerim olmuştur; gurur duyduğum, yazdıklarımı temsil eden ama kendimi hep bir dünya vatandaşı gibi görmüşümdür. Onun için dünya ortak evimiz ve onun mirası olan diller, dinler, kültür-

ler ve edebiyatta dolayısıyla bu evin içindeki eşyalar, odalar, dekorlar gibidir. Aslında bu kıptaki ilk yazılan şiirler Londra şiirleridir ve 2000 yılına kadar iki yıl yaşadığım Londra'da kaleme alınmışlardı. Bunların dışında içselleştirdiğim şiir olarak kalemimden ilham olarak süzülen başka şehirlerin izlenimleri -İtalya, Romanya ve başka ülkelerden-değişik yıllarda yazıldı ve bu kitaba girdi tabii ki doğup büyüdüğüm şehir İstanbul'u da dışarıda bırakmadan.

Erkan Karakiraz: *Aynı soruyu, bu yaklaşımın seni kısıtlayan, zorlayan yanlarını öğrenmek için de sormak istiyorum...*

Erkut Tokman: Beni kısıtlayan yanları oldu mu? Bunu inan hiç düşünmemiştim. Beni hep özgürleştirirmiş gibi gelir farklı dil ve kültürler ya da dünya şehirleri. İnsanı yalnızca kısıtlayan şeyin kendisi olduğunu düşünüyorum. Şehirler, büyük şehirler, özellikle ülkemizde, bizi doğadan kopuk ve uzak oluşlarıyla, betonlaşmalarıyla, tarihsel miraslarına sahip çıkamayıp bizi geçmişten koparmalarıyla, yerel dilini/dillerini yaşatamamasıyla kısıtlıyorlar. Bu şiirlerde de bu kısıtlamaların birey ve toplum üzerindeki yansımalarını görmek mümkün. Bu açıdan çok kültürlülüğe bakınca, kısıtlamanın bir panzehri olarak, insanı rahatlatan bir yönü olduğunu söylememiz mümkündür çünkü insan, yazar, şair, sanatçı, doktor, mühendis vs. ne olursak olalım bu dünyada yerel olsak bile pek

çokyere, kökene, kültüre aitous.

Erkan Karakiraz: *Kitapta, otobiyografik unsurların sivriltmediği Őir yok gibi. İstanbul, Bükreş, Londra gibi Şehirlerle ilgili kişisel gözlemler, Şiirlerin içinden fırlayıveren anekdotlar, yoğun özel imajlar, alıntılar, kişi ve yer adları vs. Neler söylemek istersin bu Őeçiminle ilgili olarak?*

Erkut Tokman: Şehirlerin görünen ya da görünmeyen, yazılmıŐ ya da yazılmamıŐ olan tarihsel bir geçmiŐi, geleceği var ve bizler de bunun ayrılmaz bir parçasıyız. Dolayısıyla birey olarak Şair de bir zaman diliminde bütün olanlara, Őehrin yaŐamına canlı tanık. Őehrin hafızası ile Őehirlinin hafızası ortak yoğrulan ve Őekillenen bir Şey; ondan izler taŐıyoruz; alışkanlıklarımızı, yaratılarımızı, karakterimizi doğrudan ya da dolaylı etkiliyor bu durum. Şiirlerin otobiyografik öğeler taŐıması bu yüzden. Aynayı kendi içime tuttuğum kadar Őehirde yaşayan "ben" in diŐına da tutmaya çalıştım. Bahsettiğim bu Şehir profillerine ait görsel, müziksel, tarihsel vb... öğeleri Őiirsellikle diller ve olaylar içinde yoğurarak bazen bilinen ama unutulmuş gerçeklilikleri tozlu bir resmi siler gibi yeniden netleŐtirip bakmak adına bazen de artık albümden kaybolmuş bir resmin hafızasını yeniden yaratmaya çalıştım. Bütün bunlar Şiirlerin bütününde vardır; bahsettiğim gibi anekdotlar, yoğun özel imajlar, alıntılar, kişi ve yer adları... KarŐıma çıkan, direkt ya da dolaylı yaşadığım, tanık olduğum ama evrensel gerçekliliğin birer parçası olduğunu düŐündüđüm insan ruhunun yakamozları gibiydi hepsi. Belki ben biraz sevinçle, biraz heyecanla biraz da muzırca geceleri sakın bir kıyıya ulaŐan, denize taş atıp kaydıran o ıŐıltılarla mutlu olan bir çocuk misali yazdım bu Şiirleri Őehirden Şehre seke seke, köprüler kurarak ve Őehirlerarası gizli geçitleri keŐfederek; Şehirlerin katmanlarından çıkardığım ıŐıltıları, kalıtları, hazineleri sunmak istercesine.

Erkan Karakiraz: *'Şehirlerle Yanar Dünya'*

nın tüm kitaba yayılan 'müzik' vurgusu ve müzik odaklı sözcük Őeçimini destekleyen ezgili söyleyiŐi dikkat çekici. Şiirler cazla baŐlayıp, halk müziği, arabesk, rock, hip hop, kabare, opera ile devam ediyor. Müzikle ilintili çok sayıda sözcükle karŐılaŐılıyor. Dünyaya biraz da müzik tarafından bakıyor gibisin.

Erkut Tokman: Evet, kesinlikle bakıyorum. Daha ilkokula baŐlamamıŐ bastıbacak bir çocukken küçük bir plakçı dükkânının müdavimi olarak babamın verdiği harçlıkla Ajda Pekkan, Edip Akbayram, Abba ve Boney M vb. plakları almaya gittiğimi hatırlıyorum; boyum tezgâha bile yetiŐmezdi; konuşarak isterdim. Şehirlerin hafızasında müzik var. Şehirlerin müzikleri, ezgileri, Őarkıları var çünkü. Şehirlerle özdeŐleŐmiŐtir bunlar ve hafızalarımıza kazınmıŐtır hepsi kuŐaktan kuŐađa. Şehirler bazen canlı bir sokak orkestrası gibi yol alır içimizde, bandolu Őenlikli bir geçitle. Sokaklarımızdan müzik eksik olmaz. Bütün bu müzik türleri hem o Şehirlerin bir parçası ama aynı zamanda evrensel müziğin de bir parçası oldukları için Őehrin hafızasından Őiirlerime girdiler. Onları Şiirin kendi müziğine taŐıdım, adeta yeniden besteler gibi, aslında müziğe, beste yapmaya ya da enstrüman çalmaya yeteneğim olmadığından bu yoğun müziği Şiirde yaşayan biriyim (sadece kısa bir süreliğine piyano çalmayı denedim o kadar). Ama Şarkı söyleyip dans etmeyi her zaman tutkuyla sevdim, hatta Romanya'da müzikal oyunculuk ve Őan eğitimi bile almıŐtım..

Erkan Karakiraz: *Kitap, önceki kitaplarına göre, uzun Şiirler geçidi adeta. Ben özellikle 'Antik Günah' Şiirinin tragedyalara öyküner yapıasını başarılı buldum.*

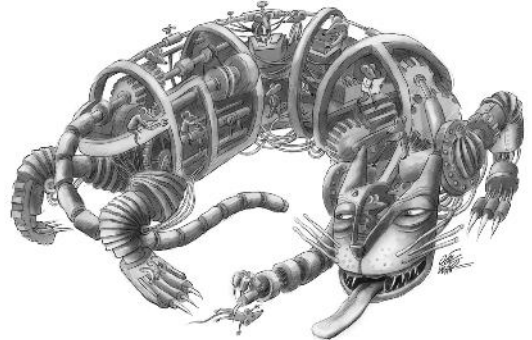
Erkut Tokman: Neden tragedyayı Őeçtim bilmiyorum ama Şiirin ruhundan ve biraz da İtalya'nın sanat tarihinden ilhamla ve bizim Anadolu ve Yunan coğrafyasından esinlerle bir Akdenizlilik ruhundan çıktı "Antik Günah"ın dramatik diyalogları ama altında yatan temel bir insanlık sorunundan "ırkçılığa" karşı bir söylemle tabii. Sanatın yüce merhameti ve kutsal-

lığı bu bağlamda dramatik diyalogun temelini harç oldu çünkü Ortaçağ Rönesans kültürünün ve Mora'dan Anadolu'nun içlerine kadar uzanan Antik Yunan kültürünün de özünde bunlar vardı. Bunları yeniden canlandırmak istedim bu bağlamda. Şiire ilham olan talihsiz olay vuku bulduğunda İtalya'da yaşıyordum ve derin bir üzüntü duymuştum ve bir gece yataкта kafamın içinde içi kan dolu bir Amfora Akdeniz'e Çizme'den yuvarlanmaya başlayınca şiiri hemen yazmaya başladım. Şiirlerin uzun olması bir seçim değil ama içimde çok uzun ondan sanıyorum ve bir ırmak gibi akıp gidiyor... Kısa şiirler de yazmak istiyorum. İki şekilde de yazmak ben- ce ustalık gerektiriyor. Dünya ve Türk edebiyatına damgasını vurmuş "Han Duvarları", "Teknenin Ölümü", "Raven", "Sailing to Byzantium" vb. uzun şiirlerin sayısını düşününce bunu daha iyi anlayabiliriz.

Erkan Karakiraz: Genel olarak kitabı kuşatan, küresel dünyanın cebelleştiği toplumsal meselelere sık sık değiniliyor. Bilinçli bir seçim miydi bu yoksa kendilerini dayatıp yazdırırdı mı bu içerikteki şiirler?

Erkut Tokman: Bilinçli bir seçimdi elbet ama bir yandan da biriken biriktikçe mısralara taşan bir şeyler de vardı. Bugünlerde hem ülkemiz hem dünya çok zor ve kötü bir dönemden geçiyor. İnsanlığımızdan utandığımız, çaresiz kaldığımız, vahşi bir çağ, bir yanda asırlardır devam eden refah içindeki ülkeler diğer tarafta asırlardır makûs kaderi değişmeyen fakirlik ve kan içindekiler... Terör, tarihinde olmadığı kadar geniş bir coğrafyada kol geziyor. Bir de insan eliyle doğanın yıkımı var. Böyle bir ortamda "Neden şiir yazıyoruz ki?", "Şiirin işlevi ne?" diye yeniden sorgulayan şairlerin sayısı artıyor. Ben bu şiirleri bir yandan da bütün bunları düşünerek yazdım. Bilerek ve bilinçli, yaptığım göle maya çalmak bile olsa "ya tutarsa" diyerek, bizim Hoca gibi. Şiir bazen şairin ve okuyucunun öznel yaratıcılık alanından çıkıp ta-

rihsel bir işlev üstlenebilmelidir. Halktan ve toplumdan yana ona sahip çıkmalıdır. Böyle bir dönemde şiirin toplumcu işlevine vurgu yapılması gerektiğini, ama bunu 40'lı yılların ve sonrasında devamının tekrarıdan çok bambaşka bir yenilikçi anlayışla yapılması gerektiğini düşündüm. Bundandır ki şiirlerde bu işlevi ağırlıklı olarak kullanmaya dolayısıyla hem Türkiye'deki hem Dünya'daki düzene yoğunluğuna eleştirel gözle bakmayı tercih ettim. Kitabın başlığı da bunu söylüyor zaten. Kitapta bir yemek tarifine konulan malzeme ve baharatlar gibi hem Türk şiirinin tarihsel süreçlerinden, akımlarından hem de dünya şiirinin akımlarından, süreçlerinden katkılar var. Bunu yaparken bazı malzemelerin oranını daha fazla tuttum. Bu açıdan kullandığım toplumcu gerçekçi öğelerin yanında, İkinci Yeni izlerini de yer yer lirizm, estetik ve dilsel kaygılarla yoğunluklu olarak örmeye çalıştım. İnsanlığımızı yererken yüceltmeyi de ihmal etmedim ama. Sonuçta nasıl bir tat çıktığına okuyucu karar verecek ama sorgulatan, düşündüren ve kıskırtan şiirler yazmayı seviyorum çünkü bir yangının ortasındayız ve artık taşın altına elimizi sokmanın vakti geldi de geçiyor bile. Bir şeyleri iyileştirebilmek; bir nebze değiştirebilmek adına elimdeki tek silahım şiir ve yazıdır bu bağlamda.

desen: oğuz demir

buğdayına çekilirken, aşk ve şeylere dair

I

onu çok sevmiştim ve üç bira içen çocuklar vardı
bir semiz bir rastlantı gibi dinelmişti ağustos
erken akmış elleriyle fotoğrafa sığmayıp
kadınları uzun bir perşembe solan

II

bahta ait tanrının puslu filllerinden
bir kasaba yuvarlanır aylakların dibine
bu keskin tanıklıkla çaylağın teklediği
ibareler palazlanır gün batımlarında

III

aşk uğruna vakte tabi girizgahı yüklenip
şehirse bir başına buğdayına çekilir

sırlı saksıya diktiklerinde gül sadece gül değildi
görmediler suyun gözlerini sarındığım bulutları yandıgım nâr ile

karaşın dağların güz serinliğı sesinde bulduğum kâinat
dalgın bir deniz kıpırtısı tutduğum elleri
say ki zamana erişedursun ateşten dilim
dudağımda buğusu bu şiiirin koynunda uyuyacağım

yaklaşırsa o şerha dağ:

-arka bahçem, erik ekşim

erteli bir deme ilkyaz öncesi çek üstümüze ıpslak gökyüzünü

şavkısın bu tende mesut hülyalar olsun canıma belâ

tan bizi doğurana değin gözüm ürkse yeğdir

az buz mu hazzı on sekiz pare

fenadır salkımı çardağa sarınan

ah karaşın!

kim ki üfleyen böyle kim ki efsanenin yediveren gülü

munzur misali aldım nişanı diye

eğ boynunu yeşil beninden öpeyim-

ey ince su!

seyrine doyum olmaz giyindiğim rüzgârlı yıldızlarca

fırdolayı kilitledim bütün kapıları

siyah sözcükleri bırakarak bir boşluğa

belâ canıma oğuz tanrı belâ ipeğin dürtüsü

gönlümde yanan nâr ile

tataryan lokman

yağmurların müziği vardı eskiden

Henüz adını koymadığım. Keman!
Şiirin kaşlarında lirik
Bir yay : Müzik!

Eskidendi Yahya'daki Büyük İtrî
Tambur! Bembeyaz bir göğsü
Şişirip ince me'cazla
Akardı billûr
Sofalardan sokağa...

Süzgün ut! Tün'e sokulur
Sokak satıcılarının seslerinde
Öğleyi çoktan unutturdu ikindi;

Hey, Vivaldi! Öyle ya,
Yağmurların
Müziği vardı eskiden!

"Mevsimler ne çabuk geçiverdi".

koray feyiz

soğutulmuş bir plastik çiçek kadar şiiirsel bir hayat: ahmet günbaş

Sembolik olarak şiiir, sanatın arkasındaki iki zıt güç arasında kuşatılmış şairin durumunu gösterir; geleneksel, yüzeysel ve geleneksel, yüzeysel, modern, yaratıcı, deneysel ve yenilikçi yaklaşımlar... Modern şair, hayatın kısıtlayıcı görünümü ile sınırlı değildir. Şiirin denetleyicisidir ve parametrelerini tanımlar. O şiiirin çok güçlü ve geniş olduğuna ve geleneksel, dar bir düşüncede düşünülmemesine inanmaktadır. Onun benzetmeleri, analogik değildir ve bir şiiir felsefesi sunmaktadır. Şair bir meditasyoncu olmalı ve şiiire bir duayla başlamalı.

Ahmet Günbaş bunu biliyor;

Şiiirsel objektif temsilciliğine değil, öznel temsilciliğine inanan Günbaş'ın şiiirleri, toplumsal ve kişisel sorunları ortaya koyan ama sıklıkla bunları kapatmayan ilk kitabının ana şeklini izliyor. Doğrusal olmayan, ilişkisel, hikâyeler ve tekrar eden temalar ile kuşatılan dizeler "Kış Sayımı"nda, cümle cümle ayrılmış, hatta kelimeler... Aşağıda analiz edeceğimiz bu şiiirin birçok belirgin özelliği vardır.

"(Ateşi bölüşüp dağılmıştık
Yollarda kor izleri)

Sahi biz kaç kişiydik kış öncesinde
camların buğusunda eriyen çentik
Çay mı içtik kahve mi, ne kaldı telvesinde
esrik miydik değil mi, nasıl yollandık eve

(Ateşi bölüşüp dağılmıştık)"

Günbaş, okuyuculardan önce şiiir anlayışını sunmak için kişiliğini kullanıyor. Şair, yenilikçi ve aynı canlılığın yüzey ileten güzelliğinden ziyade hayatın canlılığını yakalamak istiyor. Bu, Günbaş'ı hem şair hem de sanatçı olarak anlamının tek anahtarıdır. Şair, klasikçiler tarafından ortaya atılan şiiir üzerindeki geleneksel ve islamî kısıtlamaları yıkıyor ve şiiirin özünü çalmak istiyor. O bir ahlakçı değildir ve şiiiri kendi iyiliği için tasarlıyor. Şairin amacı; şiiirin etkili düşünce ve duygularını geliştirmek ve bu düşünceler ve bu duygularla ilgili çatışmalarını ve düşüncelerin ve duyguların çatışmalarına neden olan yönlerini açıklığa kavuşturmak için olayları dramatize etmek değildir.

"Toprakmış giz sahibi

bizi çağıran oymuş

beğendirmeye aşkçıplak evini

Bir çalgım hevesiyle güz çenginin

döne döne şarabını yoğurmuş"

Diye yazıyor "Gazel"de şair, en iyi şekliyle kendi eksikliğini ortaya koyan ve onu tamamlamak için net ve anlamlı yollar öneren bir tarz benimsemiş. Bu çizgiler hem çok az hem de çok fazla şey ifade ediyor. Bu şiiirin, hem insanlığın sınırları üzerine yorum olarak, hem de "Toprakmış giz sahibi / bizi çağıran oymuş" ruhu içinde, ileriye dönük meşguliyet olarak yorumlanması anlamına geliyor. Ancak, okuyucuya, insanlığın şiddetli kurtuluşçusu olarak Tanrı ile birlikte, İslamî eskatolojinin çok fazla yoğunlaşmış, daha büyük ölçüde bozulmuş vizyonundan biraz daha fazlasını bırakıyor. Günbaş'ın kozmolojisi garip bir biçimde çocuksu, özellikle yetişkin ve çok ustalıklı kontrol edilen bir dille ifade edilmektedir.

"Akşamsa akşamdır yaşadığımız ne fazla ne eksik

Cahit Sıtkı'dan almadık bu kederi vardı eskiden

Düğmeleri kopuktu ömrümüzün inlerdi iki yakası

Hırçın aşklarla yuvarlanan şarabın kötüsünden"

"Takas" taze ve güçlü bir dil ile dolu, dikkat çekici ve keskin tempolu bir şiir. Ancak, kısaca gözüktüğü uçurumlardan türetilen işaretlemlerle parantezlenmiş olsun ya da olmasın, herhangi bir muğlak ifade yok dizelerde. Başka bir deyişle, "Takas", tamamen dünyevî ve kelimenin ima ettiği bütün boşluklara sahip.

Günbaş, tarzının potansiyeline ulaşıyor yuvarlandığı dizelerde. Şiirler net, şiirlerin kesinleşmiş olan kararları vermesini ve belirli sorunları göstermesini istiyor çünkü deli ve hatta ortak bir bellek böyle bir fikri eğlendiremez. Dolayısıyla gerçekte böyle bir şiir anlayışı ancak dua ile sessizce elde edilebilir. Yapay şiir ve hayatî şiir arasındaki bu fark, şiirin tematik gelişimine de katkıda bulunmaktadır ayrıca.

Okuyucu, "Takas"ın, hiçbir açıklama yapmaya ihtiyacı olmayan Günbaş'ın pek çok şiirinde olduğu gibi, bu şiirinde de belleksel müzik yapan kimi farklı hikâyeleri düşünmek için farklı yollarla tartılmış olan kelimeleri karşılaşıyor ansızın.

Bu şiir, gelenek ile modernite arasında gizlenmiş kahramanlık hissi çatışmasıdır. Tüm modern trajediler, kahramanın toplumla ve onun kurulu normlarıyla çatıştığını gösteriyor ve kahraman taşıdığı bu gaflet için trajik olarak mahkûmdur. Şair, toplumun talepleri ve sözleşmelerinin aksine çalışan kahramandır. Toplum, yalnızca yaratıcı vizyonun yaratılışa yeterli olmadığına anlaşılması için mantıklı olursa, onu kabul edebilir. Gaflet, çarmıha gerilmesine neden olur ve trajik dokunuşlarla ve biraz da arınma ile şiiri bitirir.

"Gitme Baba"nın ilk bölümünü ele alalım birlikte şimdi:

*"Bozduğum sevinçleri çoktan harcadım
dağıtıp geçtim arka sokaklarda*

*Geceyle söyleştim zencileşti terim
Dizinin dibinden kalkan gemilerim
vuruldu menziline adım adım
Şaşırdım kan sağanağı sorularda
Gitme baba
Sensizsem bir istasyonda gezinirim
Vagonlar bekâr odaları gibi sürüklenir
İzin ver kalayım üç numara traşım
Düşlerim rengarenk olmayabilir
Bil ki hâlâ reşit değilim aculara
Akşamı geciktiren oyunlar bul bana
Gitme baba"*

Çocukluk özü, bakış açısı içinden dışarıya doğru hareket eder, görünür biçimde zencileşen ter ve kan sağanağının metafor olarak her şeyi yapması için daha fazla hazır olduğunu düşünür ve ağzını örter; konuşmak zorunda kalmayacak ve bu yüzden sessizlikten kaçabilecektir.

Bunu biliyoruz, fakat şiir, bu geleneksel metaforları uçuruyor, sallamıyor ya da bize çocuğun utancının kaynağı ya da tepkisinin karmaşıklığı hakkında çarpıcı bir şeyler anlatıyor ya da zencileşen ter ve kan sağanağı hakkındaki çocuksu duyguları taklit etmiyor; ya da farklı çocuksu sözcük öbekleri veya bellek alışkanlıkları oluşturabilir veya gerektiğinde metaforları, öyküleri ya da duyguları ya da çocukça deyimleri hayal etmemizi sağlamalıdır.

İkinci bölüm sağlam imgelerden geçerek şairin kan sağanağından kaçmak için bir çocuksu bekâr odaları gibi sürüklendiğini söylediği vagonları anlatmak için pek çok iyi sebep veriyor ama söylemsel çemberlerden de atlamak istemiyor.

Hoş ama karşıt bir tezat... Günbaş'ın açıklamalarına ters düşen yansımayı davet eden şairin açık tutarlı oluşudur ve Günbaş, bir şairin kendisini herhangi bir teorik yaklaşımın himayesine açıkça yerleştirmek için uğraş verdiği gibi işte o kadar özerk bir yer tutmaktadır. O yalnızca modern şiirin gerçekten değerli

katkılarını ifade etmekle kalmayıp, 'yapısalcılık' olarak adlandırdığı yönde, kompozisyon felsefesi olarak dilin irak olduğu yalanını önermektedir. Kendisinin dışındaki ve önündeki düşünceler ve hisler için bir araç ya da kanal olması, kendisinin Türk şiirine bir anlam kazandırma mekânı olduğunu da göstermektedir.

*"Bana bir yalan mı bağışladınız
sonra unutulmuş
Lanetli bir yalnızlık
aldanışlar cumhuriyeti
Bari yangınımın adını yazsaydınız
Cehennem kulvarında koşarken soluksuz
bir kucak yaprakla kestiniz bileti
Geç öğrendim yarımı gülle sağaltmayı
Buzdan kılıçlarla çözmeden suyun alfabetini
Aynalara bakmadan göçtüğüm doğru
Aşkla kuşatılmadan
dilsiz ve sağır geçmişin gizinde
koklamadan ince bir yağmurunu
Bu yüzden suçlayamam sesimdeki çingiyi
bitkin kulaçlarımın dikilen anaforu
../.
Boşluğa çizendim gözü kapalı"*

"Boşluk" şiiri, içselleştirilmiş tanımlamalar ve zengin nesnelere bir araya getiriyor. Dil, tema, imge ve tarz, şiiri enfes bir edebiyat parçası yapıyor. Günbaş bunu amaçlıyor çünkü ve okuyucuyu mutlu etmeyi başarıyor. Ürkek ve söylemsel sesi, kendini tartışmasız bir otorite olarak ve çekici bir sesle yeniden duyuruyor ve bir kez daha şiirinde merkezi bir gerginliğe işaret ediyor. Şairin retoriklerinin zorlu garipliği ile felsefesinin konvansiyonelliği arasındaki çatışmadır bu.

*"Nerede o göl
Çocukluğumun denizi Halkapınar
Hemen kıyısında okulumun ders araları*

*Koşup sularında taş sektirdiğim
Kâğıttan gemilerim,
Görünmez tayfalar"*

Yukarıdaki "Halkapınar" şiiri çok çarpıcı dizelelerden oluşuyor. Günbaş, şiirlerinin gizeminin ve bir denizci gibi nasıl keşfedildiklerinin ve bir zanaatkar gibi nasıl inşa edildiklerinin ve bir bilim adamı gibi nasıl analiz yapıp yapılmadıklarının ve bir şair olarak şaşkınlığa neden olan sorunları nasıl derinleştirebildiğinin net bir görüntüsünü veriyor ve temel gizemlerini zenginleştirmek için en açık bir şekilde yorumladığı fikirlerini karmaşıklığıyla gösteriyor. Onun şiirlerinin damarı, anlamları gözlemlendiğinde kendisini düzelterek bir kuantum evreni gibi ve şairin dünyasını tanımlama bulmacası olarak onları nasıl gözlemleyebileceğinin gizemine yol açtığından olsa gerek, şairin dizeleri "genişledikçe" genişliyorlar.

Günbaş şiirini yapılaştırıyor adeta. Günbaş'ın şiirlerinde gelenekselci bir tarih tutumunun tamamen çözüldüğünü görüyoruz. Bu görüntüyü "Leke" şiirinde inceleyelim. Tüm kaynaklar eğitiliyor yazgı tarihimizdeki bu kritik noktada. Artık bir roman veya masal kafiyesi değil yapılmak istenilen. Bambaşka bir şey. Şiir, okuyucuyu yakalamak veya eğlendirmek için sabırsızlanıyor, ancak, yine de vaaz sürekliliği ama sürekliliği kesiliyor.

Yazgı, Zaman ve Tarih gibi kavramlar öğütülmemekte olan bir vaazdan başka hiçbir şey değilse ve biz bu kavramlar üzerinde ısrar edecek olursak ne olacak? Hiçbir şey... Şair ve okuyucular için bu kavramlar ne ifade edecek? Bilmiyorum. Neye inanabiliriz? Bana göre, Dünya şiirinin benzersiz virtüözü olan 2000'li yıllar Türk şiiri, aynı anda kör ve sonsuz derecede ince olmanın nadir ve mutlu kabiliyetine sahiptir.

"Leke" şiiri, insanların gerçek veya hayal edilen şeylere nasıl karar verdiklerini sorgular ve şair olabildiğince dinamik ve görsel olmasını sağlamak için şiirde sinematik görüntüler kullanıyor. Şiirin ana teması; yenilikçi, modern ve yaratıcı şairlerin karşıt görüşe egemen bir anla-

yış tarafından çarmıha gerilmesidir. Bu tek tema değil, çünkü şiir çok farklı seviyelerde anlaşılacak üzere yazılmıştır.

"Gündüzler, öyle bir yırtılır ki
yamar dururduk geceleri
Düşleri çelimsiz ipleri kopuk
bir hüznün yongasıydı çocukluk
Delik deşikti hayatın cepleri
Bir avuç şairdik
bu kent düştü ömrümüze
Büyüdük...bir yangın büyümesi
Güllerle sevişmesini öğretilmediler bize
Kelepçeli imgelerle s a v r u l d u k
Silen sildi ellerindeki isi
hoyratça basıp meydanların yüreğine
Soyunup ten kokulu yağmur gömleğini
Hırçın huzursuz aşk gibi asi
böyle bir rüzgârla yaşanmaz diye
Ne söyler şimdi erken bir güz lekesi
Nerden uçar göğe kırgın üveyik
Övünen övünsün gurbetiyle
Sorgusuz sualsiz ikrar bizimidir
Aynı yaranın izleridir çoğu dize
Bir avuç şairdik
bu kent düştü ömrümüze
Büyüdük... bir yangın büyümesi
Güllerle sevişmesini nereden bilirdik
Hızlı adımlarla geldik küldensöze
Kı-
rıp
sesimizi
bekledik"

Şiir son derece sembolik ve bir alegori gibi görünen sembollerle doludur. Şiir çok yaratıcıdır ve sembolik anıştırmalarla ilerleyen somut bir gözetendir. Alegoriklik, kuramsal anlama paraleldir fakat ondan ayrı ve daha önemli olan sembolik bir anlam taşıyan kurumsal olan yazınsal anlatımdır ya da şiirsel

ifade biçimidir.

'Çocukluk' örneğinin, yaratıcılığın ve insan bilincinin keşfedilmemiş derinliklerinin sembolüdür. Aynı zamanda göz ardı edilen canlılık ve özü veya yaşamı yansıtır. Geçmişin analizini bıraktığımızda okuyuculara birkaç yol kalır. Fütürizm, yalnızca ufukta olanları unutmamıza ve kutlamamıza davet ediyor bizi: Geçiş, değişim, yenilik ve hız, Gerçeküstüçülük, bilinci yerinde olmayan belleklerin görsel sanatlar ya da yazılarda ve şiirlerde hayallerinin ve imkânlarının hayata geçirilmesini sağlıyor ve kelimelerin bu kaotik yan yana durma tarzı, yüksek dilin sıradan insanlarla çarpışması sonucunda ortaya çıkan mizah tarafından kesintiye uğrayan çalkantı ve aciliyet etkisi yaratıyor.

Günbaş'ın sesi enflasyon döngüsünde şerefli romantizme yapılan bir benzetme ile tutarlı görünmekte ve aynı zamanda da bu tezatların tutarlı bir konuşmacının fikrinin altına girmesi için çok fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Günbaş, insanın kesinliğinin imkânsız ve evrene buyruk vermek için yaptığı tüm girişimlerin boşuna olmadığını söylüyor. Hayat hiçbir konfor sunmaz; olaylardan anlam çıkarmak için güvenilir bir yol da sağlamaz ama şairin önerisi hiçbir şeyden vazgeçmemek ama 'şey'leri anlamaya yönelik çaba sarf etmekten asla vazgeçmemektir.

DEVREK

"Gevrek bir bastonçığedir Devrek
elden ayaktan düşünce şiir
Hiç kullanılmamış renklerle dikilir
yalnızlığın döneminde gülümseyerek
Anımsanır uzağında kırgın sevgili
Issızlığı zonklar her adımında
Hanesi dulkarası kömürden emekli
Gerdeği göçük kentbeğendi düşlerden ibaret".

göç düşü

necati eker

merdiven dayayıp göğe
sayamadım
kaç tilki uzanmış
us'un çimenine

gidelim buralardan
buralar çok güzel
biz yine de gidelim
gitmek çok güzel

ağır çıktım basamakları
gök yere düştü deniz tepede
her yer aynı sen ayna
baktıkça gözlerine
parlak bir güvercin
dünden razı gitmeye

desen: oğuz demir

tutup çektim sonsuzluğun içinden
örselenmiş ellerimde
varoluş sızısı...

kar kırılırken içime
ieğim gül olmuyor
bu mevsimde...

ey yenilmiş şefkat
bileğim tütsüleniyor
ördüğüm kozada

geçmiş i hatırlıyor
mızıkanın sesi
ev:içimde yol
ağlar açıp kapatan

annem ısıtırken evimizi
emeğin nefesiyle
dünya ağır kış...

şeyda ve gonca
bir gül evcilleşiyor
sonsuzluğa...

aziz erdoğan'ın eskişehir'den tüfek sesleriyle adana'ya gidişi-adana'da kalışı

Çok yorulunca sigarasını tütüren zaman.
Ağrırken yarasına tütün basan gece.
Sabahın üçlerine oturmuş, ikizlerini bekleyen adam.

Güneşi beklemekten yorulunca
Karda yürümeye başlamıştın
Hatırla,
Tren seslerini tüfeğine doldurup
Tüfeğine tren seslerini doldurup beklemiştin
Şimdi o köprülerden geçmek olmazdı.

Senden öğrenmiştim
Kılıcın kınını, sütün tadını, topal ördeğin kanını.
Çiçeğin açılmasını, biletin katlanmasını,
İç cebine özenle koyulmasını,
Külün sıkıntısını, parasızlığın imkânlarını,
Gitar çalan kadının parmaklarını, kadının penasını,
Yıllar sonra Aydın'lı bir kızın
Bir kızın sana yıllar sonra Aydın'lı
Bir Aydın'lı kızın sana sonra yıllar
'dır olan aşkını,

Bu böyledir
Seni garajlardan otobüslerle uğurladık
Türk şiirinde civa'yı ilk kullanan şairin adını tartıştık aramızda
Bu bir tartışma sayılmayabilirdi.

Hayat incedir
Halk sokağa çıkar
Peygamberler göğe kalkışır
Biz devedikenleriyle geceye karışırız
Karışmıştık

(Nostalji özlemenin merhemidir.)

olcay özmen

mektup var! “söylemek bile fazla”!

O zamanlar, İsfahan'a henüz yüzümü sürmemiştim.

“Azer”i ilk nerede, nasıl okuduğumu tam olarak hatırlayamıyorum. Çarpıldığımı iyi biliyorum. Gerçi ilk okuduğumda, o zamanki yarım aklımla, hamasetçi bir şair midir acaba? Diye düşünmüştüm. Diğer şairlerini Ferhad'ın, görmemişim çünkü.

Diğerlerini de okumaya başladığımda, Horasan'ın buz gibi sularının içimdeki yanardağa serpildiğini hissetmek, iyi gelmişti.

Ama şiirin iyi gelmediğini öğrenmem için, aşkı da tatmam gerekiyormuş.

Tüm bunlar yaklaşık bir yıl içinde olmuştu. Ve 2001 yılıydı sanırım.

Sonra Cennet Diye Bir Yer'i ve Aşka ve Barbarlara Dair'i sahaflardan bulduğumda, bu yazının başlığı, dilimde pelesenk olmaya başlamıştı.

Ama yok, bundan biraz öncesiydi: o yazıları bilmiyordum. Enis Batur'un Aziz Çağ, Faltaşları'ndaki Ferhad öyküsünü tesadüfen okuyunca, diğerlerinin peşine düşmüştüm. Birini İzmir'den, diğerini de Eskişehir'den bulmuştum.

Şairlerin gladyatör olduklarını da senden öğrenmiştim.

Şöyledir: Bazen, bir durumu betimlemeye çalışırsın ancak ona isim bulamazsın; biri çıkar, senin bir süredir mücadele ettiğin ve adını koyamadığın 'durum'u kavramlaştırır. Ona isim koyar. Bir bakıma isim babasıdır. O (buradaki 'O': Ferhad'dır.), farkında değildir. Şamandır ne de olsa. Her şeyi açıklayacak değildir.

Sîmurg çıkmıştı. 2004 yılıydı sanırım. Ve ben Eskişehir'deydim. Küçük bir grubumuz vardı. Haftada bir iki gün buluşup sabahlara kadar şiir okuduğumuz yaralı zamanlardı. Yaralı ama güzel gecelerdi. O gecelerimiz masal gibiydi. Bir gece düşün ki; sekiz ay kış, üç ay ayazı, bir ay da yazı vardı ve hepsi bir geceye sığardı. Bol bol şarap akardı o gecelerde. Söyle Gölgen de Gitsin'le, Hayal Ülkesinin Keşfi ile ben tanıştırmıştım o küçük grubu. Hâlâ gurur duyarım bununla. O 'şiir okuma grubu'ndaki arkadaşların hiçbiri Sîmurg'u sevmemişlerdi nedense. Onlara Sîmurg'un kalbimdeki ayrıntılarını nasıl temizlediğini anlatmaya çalıştığımı hatırlıyorum. Sonra, “Yere Düşen Gül Sesi”ni yazdım. Aslında bu bir defans şiiriydi. Ferhad'ı o gruptaki arkadaşlara savunma şiiriydi. İçimdeki kozanın kelebeğe dönüşmesinin de şiiriydi yani. Şimdi o şiirin de içinde yer aldığı kitabımı sana getirmek ne güzel bir duygu.

Adana'ya seni bulmaya gelmiştim. Beni nasıl karşıladığını unutamam Tepebağ'da.

“Sonrası iyilik güzellik”.

Bunları niye yazıyorum: Unutmamak için, 'Ona yirmi diyenlerin ülkesinden' bana el salladığın için.

20 Haziran 2017

aşkdeniz **mustafa demircioğlu**

Birden ışıkların yanması
Sevinç çığlıklarıyla gelen

Bir deniz, o, uzun ortalı
Şıp desen gökyüzü olan

Bahar trenleri kaldıran
Doğan güne karakıştan

Gülüşü Bursa çinisi
Elleri mavi hatmi

Yüzünde Ali şavkı
Bir masaldan yeni çıkmış

Acıdığın karşılamaktan
Bir yabancı gibi uzaktan gelmiş

Bir deniz işte uzun ortalı
Martıyı şiire kafiye tutmuş

Baksan gözlerine
Şıp diye gökyüzü kılan

Taşları kıran sessizlik
Çağları öpmekten gelen

Gülün önünden geçmeyen
İliksiz

Ten kokusu odanın boyasında
Soluyunca kar beyaz

Zamanın ödünçlüğü düşe
Öpücükleri sonbahara dökülen

Bir deniz uçsuz bucaksız
Hiçbir yere giden

12.doruk

ne desem densizim densin,--aşk
harakiri bıçağım piyasa manitam
onursuz meşkim kazanım cadım

düzeni düzülmüş bilgelik çağı
gelsin desem densiz x'irim!--
romen rakamıyla yazsınlar bu sıfırı (.)

3.cürüm eğrisi

sabahların omzunda gül bitiyor
en çok atlar veriyor kanın hakkını
yanlış atlara oynayan eğri oyuncular da var

eli kırbaç tutan şiirlerde
taşlara kazınıyor siyah bir fotoğrafın arabı
kentlere sızdığım köstebek yanım
eşeliyor gecenin tiradlarını

6.çatıkati'm

girdap gemilerini yaksam taşarak dalsız
ömrümün yanık ucunda mor bir fotoğraf
savrulmamın sarasıyla dönüyor annem
sancısız doğumum ağırlı yaşamım arınmış yanım
delirdiğim vicdanında sarıya soyunuyorum

tabut babam yaşayan ilk cinayetim

9.taş

saatlerin iklim taşıdığı anlar
vardır, x'e tapar ateşe erir
tanıksız doğar özgür ölürüm

kör bir materyalist siğ bir metafizikçiyle
sidik yarışır ortadoğu çekülünde
ses,işık ve ısı ayrılır
pusulasız yakılır ölümün meşalesi

elmanın meseline inanmışlardır bir de kaburga
kemiklerini kıracağı babamın bu gece

yerçekimini vitamin bulmuştur elma hikaye

12.kuyu

ben şimdi çıksam çıkık hece rahmine
şafak istikametinde bir küfrü muştularım

desinler densizim yırtarak çizdiğim resmi
terkisinde beyaz bir hemşire:
bu delikanlı seni hiç üzmedi küçük anne!

atılırım memesine yağızkara hayatın

kalemi kırık bir yargıç hükmünden vurulur
tanıklar da yanar kalemle beraber
içinde yargı besleyen köpekseverler de

bilge bıçaklarla soğutsunlar sütündeki aşığı
şirilerin cinnet geçirdiği iklimler vardır

şimdi o gülü ters çevir
şimdi hüznü bana ver

akrep beşer de yelkovan sustu.densin (.)

şubat 18

unutmaya **ziya boz**
ömrüm yeter mi*

sen denize inen büyük bir caddede
kalın dudaklarıyla
ve kibirsizliğiyle bir kadınsın
bırakıp çocuğunu oyun parkında
hem de bir başına
dikişleri patlayan yaralara zamk olmaya gidiyorsun

oligarşinin başına çoraplar ören tekstil yok artık
imzalar,anlaşmalar,kapı arkaları,konuşmalar,susmalar var
durgun sular da suret eğrisiyiz artık biz
görüntüsü aksiyon iç toplamımızın
sakıncalı hezeyanlarımız var depresif sokak dövüşçüleriyiz

mürekkebin akmadığı yerde köprülere çıkıyoruz
köprülere çıkıyoruz da düşemiyoruz!
sen beni anlıyorsun ben seni anlıyorum
böylece sürüyor yalnızlığımızın ironisi

üç şişe şaraba sonradan bakıyor nostaljik gözlerin
-bu benim şansım belki de ihtiyacım-
üstümüzde meyve lekeleri
aklımızda polis sirenleri
çocukların tasoları masamızda
üç kadehten sonra beni öpüyorsun geniş bir zamanda

çatıdaki çimen kokusunu duymuyoruz
kapıda asılı duran kızıl havluyu görmüyoruz
diş izini,gül yüzünü,iç sızını
kepenklerle kapattığın kızını seviyoruz

güneydeyiz
dönüp dolaşıp sırtını kaşındığım
müstehcen zamanlarda
üstümüzde hep bir ölüm ciddiyeti
ve ayrılığın deneyimlenmiş bilginliği
bu ikisini al
çıkart bizden

ben bu dünyanın aklını kaçırmış şairi olayım
sen bu dünyanın kendini yontmuş heykeli

** ümit besen*

süt ve meme

Gülmeyi çağırıştırıyor bakışların
Bir halk en ince yerinden kırılmışken
Siyah bir tülün anlattığı sözlerin
Kızıl mavi durmaksızın
Bakmanın da görmeye dahil olduğu
Zamanın akrebinde bir dua
Çok çalışılmış sözlerden
Banyo kiri sırlıklam
Borcunda tuttuğu abdest
Vakit geçirmiyor akrebe
Derin mavi bir an gökyüzünde
Pamuk şeker yiyen bir çocuk eli
Üstünü başını düzeltiyor
Yorgunluk kahvende soğuk telve
Fal yamacına çıkıyor
Öyküyü anlatıyor ön söz
İpıslak bir Perşembe akşamı
Tutuşmayı emrediyor parmakların
Bir halk en ince yerinden kırılmışken
Süt ve meme bahçede pembe beyaz zakkumlar

per fumare **nihat özdal**

Tek başınalığı, böceklere yol göstereceğini diye kızgın odun kömüründe ısıttım. Aselbent sakızı ve portakal çiçeğinde. Yürüdüğünde duymadıysam, tamamladın güvercin kanatlarına sürdüğün çiçek sularını. Sandal ağacı ayaklarında. Su yılanları nehir yolunu tamamladı, odanın duvarına yaslanana kadar. Burnumda açılmış ve incelen, esmer bir amber damlıyor başlangıcından. Senin dışında kalan sığınak olamamıştır, kokundaki notalardan ilk ben beslendim, sonrası şarkı ve aşk! Misk geyiklerini takip ediyor, çatlamış dudakların. Su yüzdesi dilimde olgunlaşan, dinlendirerek geziyorum. Ağırılık değeri omuzlarında taşan, yeni yapraklar serilip toplanana kadar, sonunda avuçlarımda.

Gül Hırsızları

Biri gül ağacı olsun
Bazıları rüzgârın kızları
Bazıları da gül hırsızları

Gül hırsızları sessizce yaklaşırlar gül ağacına
İçlerinden biri bir gül çalıp
Saklar yüreğine

Rüzgârın kızları gelip
Görürler güzelliği yağmalanmış ağacı
Ve peşine düşerler gül hırsızlarının

Açarlar onların göğüslerini tek tek
Bazılarında bir yürek bulurlar
Bazılarında hiçbir şey yoktur

Sürdürürler göğüs açmayı
Ortaya çıkarıncaya dek bir yüreği
Ve o yürektedir çalınan gül

Deli Çıkışı

Korkuturlar beni
Tahtası eksik diyerek

Daha da korkuturlar
Beni tahtası eksikler kutusuna
Sokacaklarını söyleyerek

Korkuturlar beni ama pek azı anlar
Eksik tahtalarımın
Onları korkuttuğunu

Sokağımızın mutlu delisi
Kendini över bana

Rumen asıllı Sırp şair
Vasko Popa, 1922'de
Voyvodina'nın Grebene
Köyü'nde doğdu.

Belgrad'da başladığı
yüksek öğrenimini
Bükreş ve Viyana'da
sürdürdü. İkinci Dünya
Savaşı'nda Almanlar'ın
Beçker'eki (bugünkü Zrenjanin) toplama kampında
tutuklu kaldı. Savaşın sonu Belgrad Üniversitesi
Felsefe Fakültesi'nde yüksek öğrenimini tamamladı.
1953'te Ağaç Kabuğu adlı ilk şiir kitabını yayımladı.
1954'ten 1979'a kadar bir yayınevinde editörlük yaptı.
1991'de Belgrad'da öldü. Ölümünden sonra adına bir
şiir ödülü oluşturuldu.

Şiirlerini gerçeküstüçülük akımının etkisinde, halk
geleneklerinden yararlanarak özlü, modernist bir
üslupla yazdı. Ülkesinde çağdaş şiirin yeni ufuklara
yönelmesini sağladı. Kazandığı birçok ödüle Avusturya
Avrupa Edebiyatı Devlet Ödülü'nü de ekledi. 1978'de
Seçilmiş Şiirler adlı kitabı İngilizceye çevrildi. Şiirleri en
çok çevrilen Sırp şairlerdendir.

Yayımlanmış kitapları: Süresizlik Alanı, İkinci Cennet,
Yeryüzü Ayakta, Kurt Şakası, Altın Elma, Yol Ortasındaki
Ev, Çiğ Et, Kesim...

Türkçede iki şiir kitabı çıktı: İçimizdeki (Çev.: Necati
Zekeriyâ, 1974) ve İkinci Gök (Çev.: Erdoğan Alkan,
2007).

Çeviren: Baki Yiğit